

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Michael Hjorth & Hans Rosenfeldt
DET FÖRDOLDA

Copyright © Michael Hjorth & Hans Rosenfeldt 2010

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation Copyright © 2016 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01701-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Čovek KOJI NIJE BIO UBICA

Mikael Jort i Hans Rosenfelt

Preveo Aljoša Molnar

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2016.

POGLAVLJE PRVO

Čovek nije bio ubica.

Ponavljao je samom sebi ove reči dok je vukao mrtvog dečaka niz padinu: *Ja nisam ubica.*

Ubice su kriminalci. Ubice su zle. Tama im je progutala dušu, a oni su iz brojnih razloga prigrlili tu tamu i dočekali je oberučke, okrenuvši leđa svetlu. On nije bio zao.

Naprotiv.

Zar nije nedavno pružio jasan dokaz u sasvim suprotno? Zar se nije skoro potpuno odrekao sopstvenih osećanja, sopstvene želje, uzdržao se, i to sve zbog blagostanja drugih? Okrenuo drugi obraz – upravo to je uradio. Zar i samo njegovo prisustvo ovde – u ovoj močvari, usred nadođije sa mrtvim dečakom – ne predstavlja još jedan dokaz da je želeo ispravno da postupi? *Morao* ispravno da postupi? Da neće ponovo izneveriti? Čovek je zastao i duboko uzdahnuo. Iako je dečak bio mlad, bio je težak. Mišićav. Mnogo sati provedenih u teretani. Ali nije ostalo još mnogo da se ide. Čovek je uhvatio nogavice pantalona, nekad bele, a sada skoro potpuno crne u mraku. Dečak je tako obilato krvario.

Da, nije trebalo pribegavati ubistvu. Peta zapovest: *Ne ubij*. Mada, bilo je izuzetaka. Na mnogo mesta Biblija zapravo opravdava ubijanje. Bilo je onih koji su to zaslužili. Pogrešno se dalo ispraviti. Ništa nije bilo apsolutno samo po sebi.

A šta ako razlog koji stoji iza ubistva nije bio sebičan? Ako gubitak jednog ljudskog života znači opstanak drugih? Pruža im šansu. Daruje život. U tom

slučaju, čin se sigurno ne bi mogao klasifikovati kao zao. Ako je namera bila ispravna.

Čovek je zastao pored mračne i nevelike bare. Uglavnom je bila duboka nekoliko metara, ali skorašnja kiša natopila je zemlju i sada je više izgledala kao pravo malo jezero, usred zarasle močvare.

Čovek se sagnuo i uhvatio dečakovu majicu kratkih rukava, za ramena. Uza znatan napor, uspeo je da beživotno telo uspravi u polustojeći položaj. Na trenutak je pogledao pravo u dečakove oči. Koja je bila poslednja dečakova misao? Da li je uopšte bilo vremena za poslednju misao? Da li je shvatao da će umreti? Da li se pitao zašto? Da li je mislio na sve one stvari koje nije uspeo da uradi za svog kratkog života, ili na one koje je uspeo?

Nije bilo bitno.

Zašto li je samog sebe ovako mučio – više nego što je potrebno?

Nije imao izbora.

Nije mogao da ih izneveri.

Ne opet.

Ipak je oklevao. Ali ne, oni to neće razumeti. Neće oprostiti. Neće okrenuti drugi obraz, kao što je on učinio.

Gurnuo je dečaka i njegovo telo palo je u vodu uz čujno pljuskanje. Čovek se prepao, nespreman za bilo kakav zvuk u mračnoj tišini.

Dečakovo telo potonulo je u vodu i nestalo.

Čovek koji nije bio ubica otišao je do svog automobila, koji je stajao parkiran na uskoj šumskoj stazi, i krenuo kući.

„Policija Vesterosa, Klara Lidman.“

„Želim da prijavim nestanak mog sina.“

Žena je zvučala skoro kao da se izvinjava, kao da nije sasvim sigurna da je dobila pravi broj, ili da nije zapravo očekivala da će joj poverovati. Klara Lidman uzela je notes i pored toga što se svi razgovori snimaju.

„Možete li mi reći vaše ime, molim?“

„Erikson, Lena Erikson. Moj sin zove se Roger. Roger Erikson.“

„Koliko je godina vašem sinu?“

„Šesnaest. Nisam ga videla od juče posle podne.“

Klara je zabeležila uzrast i shvatila da će ovo morati odmah da pusti u proceduru. Ako je zaista nestao, naravno.

„Kad juče posle podne?“

„Pobegao je negde oko pet sati.“

Čovek koji nije bio ubica

Pre dvadeset dva sata. Dvadeset dva veoma bitna sata, kad je u pitanju nestanak.

„Znate li kuda je otišao?“

„Da, da se vidi sa Lisom.“

„Ko je Lisa?“

„Njegova devojka. Zvala sam je danas i rekla mi je da je otišao od nje sinoć, u otprilike deset sati.“

Klara je precrtala reči „dvadeset dva“ i zamenila ih rečju „sedamnaest“.

„I gde je otišao posle toga?“

„Nije znala da mi kaže. Kući, pomislila je. Ali nije se vratio kući čitave noći. I evo, prošao je skoro čitav dan.“

I niste zvali sve do sada, pomislila je Klara. Učinilo joj se da žena sa druge strane linije ne zvuči naročito potreseno. Više onako umrtvljeno. Reznirano.

„Kako se Lisa preziva?“

„Hanson.“

Klara je zapisala i to.

„Da li Roger ima mobilni telefon? Jeste li pokušali da ga pozovete?“

„Jesam, ali ne javlja se.“

„I nemate nikakvu predstavu kuda je mogao da ode? Da li je mogao da prenoći kod nekog druga, ili tako nešto?“

„Ne, pozvao bi me.“

Lena Erikson napravila je kratku pauzu i Klara je pomislila kako joj glas puca, ali, kada je sa druge strane čula usisavanje vazduha, shvatila je da žena dugo uvlači dim iz cigarete. Čula je kako Lena izduvava dim.

„Jednostavno je nestao.“

POGLAVLJE DRUGO

San se vraćao svake noći.

Nije mu davao mira.

Uvek isti san, koji sa sobom donosi isti strah. Nervirao ga je. Izluđivao. Sebastijan Bergman umeo je mnogo bolje. Više od bilo koga znao je šta ti snovi znače; više od bilo koga, trebalo bi da je dovoljno sposoban da se izdigne iznad tih grozničavih ostataka prošlosti. Ali, koliko god bio spreman, koliko god svestan pravog značenja sna, ipak nije uspevao da mu se otme. Kao da se zaglavio između saznanja šta san predstavlja i saznanja ko je, a ne može da se pomeri ni tamo ni ovamo.

4.43 ujutro.

Napolju je polako počelo da sviće. Sebastijanova usta bila su suva. Da li je vikao? Verovatno nije, pošto se žena koja je ležala pored njega nije probudila. Disala je tiho i video joj je jednu golu dojku, napola prekrivenu dugačkom kosom. Sebastijan je ispružio zgrčene prste ne razmišljajući mnogo o tome – navikao je da se budi desne šake blago zgrčene posle tog sna. Odbacujući te misli, pokušao je da se seti imena osobe koja je spavala pored njega.

Katarina? Karin?

Sigurno je rekla svoje ime u jednom trenutku večeri.

Kristina? Karolin?

Nije da je bilo bitno – nije nameravao da je ponovo vidi – ali čeprkanje po sećanju pomagalo je da se odagnaju poslednji pramenovi sna koji kao da mu se zalepio za sva čula.

Čovek koji nije bio ubica

Sna koji ga proganja poslednjih pet godina. Isti san, iste slike, svake noći. Čitava podsvest bila mu je na ivici, dok se probijala kroz jednu jedinu stvar sa kojom ne može da se suoči preko dana.

Da se izbori sa krivicom.

Sebastijan je lagano ustao iz kreveta i, prigušujući zevanje, uzeo odeću sa stolice, na koju ju je spustio pre nekoliko sati. Dok se oblačio, nezainteresovano je gledao po sobi: jedan krevet; dva bela ugradna ormara, jedan sa ogledalom umesto vrata; jednostavni „ikea“ noćni stočić sa budilnikom i časopisom; mali sto sa fotografijom deteta koje je boravilo ovde svakog drugog vikenda; i još nekoliko sitnica pored stolice sa koje je upravo uzeo odeću. Skoro neopisive grafike na zidu, za koje je neki umešni agent za nekretnine sigurno rekao da su „u boji kapučina“, ali koje su zapravo bile prljavobež. Soba je bila kao i seks koji je u njoj iskusio: nemaštovit i pomalo dosadan, ali poslužio je svrsi. Kao i obično. Na nesreću, zadovoljstvo nikad nije trajalo previše dugo.

Sebastijan je zatvorio oči. Ovo je uvek bio najbolniji momenat. Prelazak u realnost. Emocionalni preokret. Previše ga je dobro poznao. Koncentrisao se na ženu u krevetu, a posebno na onu jednu otkrivenu bradavicu. *Kako se ono beše zove?*

Zna da se sigurno predstavio kad joj je platio piće; uvek je to činio u tom trenutku, a ne kada bi ženu pitao da li je slobodno sedeti pored nje, da li može da joj plati piće, ili šta želi. Već tek kad bi spustio čašu pred nju.

„Samo da ti kažem, ja sam Sebastijan.“

Šta je ona onda odgovorila? Neko ime koje počinje sa K – u to je bio prilično siguran. Zategao je kaiš. Kopča je slabo zastrugala.

„Već ideš?“, rekla je ona glasom ogrubelim od sna, očima tražeći sat.

„Da.“

„Mislila sam da ćemo doručkovati zajedno. Koliko je sati?“

„Skoro je pet.“

Žena se pridigla na lakat. Koliko joj je godina? Četrdeset možda? Sklonila je pramen kose sa lica. Pospanost se povlačila, postepeno ustupajući mesto shvatanju da se jutro o kom je maštala nikad neće dogoditi. Neće doručkovati uz novine i bezbrižni razgovor; neće biti ni nedeljne šetnjice. Nije želeo bolje da je upozna i neće je zvati, šta god da joj sad obeća.

Sve je ona to znala. Zato je jednostavno rekla: „Dobro, zdravo.“

Sebastijan nije pokušao da je oslovi po imenu. Nije više bio siguran ni da li ono počinje slovom K.

Mikael Jort i Hans Rosenfelt

Ulica na koju je izašao bila je veoma tiha u zoru. Predgrađe je spavalo i svaki zvuk kao da je bio prigušen, kao da niko nije želeo da ga razbudi. Čak je i saobraćaj u Ninesvegen, nedaleko odatle, zvučao podjednako prigušeno. Sebastijan je stao kod znaka na raskrsnici s Varpavegenom. Negde u Gubengenu. Bio je prilično daleko od kuće. Da li metro vozi u ovo doba jutra? Sinoć su uzeli taksi. Stali su kod jedne prodavnice, koja radi do jedanaest noću, da kupe hleb za tostiranje; setila se da ga nema nimalo kod kuće. Jer, ostaće na doručku, zar ne? Kupili su hleb i sok od pomorandže, ona i... To ga je strašno nerviralo. Kako se zove, dođavola? Sebastijan je nastavio dalje pustom ulicom.

Povredio ju je, kako god da se zove.

Za četrnaest sati vratiće se u Vesteros da nastavi posao. Mada, to je bilo nešto drugo: onu ženu iz Vesterosa više ne može da povredi.

Počela je kiša.

Kakvo prokletu i grozno jutro.

U Gubengenu.

POGLAVLJE TREĆE

Sve je veoma brzo počelo da ide dođavola. Cipele inspektora Tomasa Haraldsona propuštale su vodu, radio mu je crkao, a i izgubio je ostatak ekipe s kojom je krenuo u potragu. Sunce mu je sijalo pravo u lice, što je značilo da mora da čkilji kako ne bi zapeo za nisko rastinje i korenje koje je neravnomerno štrčalo iz močvarnog tla. Opsovao je onako za sebe i pogledao na sat. Za svega dva sata Dženi u bolnici počinje pauza za ručak. Sešće u auto i odvešće se kući, nadajući se da će i on stići. Ali nije bilo šanse. On će i dalje biti u ovoj jebenoj šumi.

Haraldsonovo levo stopalo potonulo je još dublje. Osetio je kako mu se čarape natapaju hladnom vodom. U vazduhu se osećala sveža i nestalna toplina proleća, ali zima je i dalje čvrsto držala vodu svojim ledenim stiskom. Stresao se, a onda uspeo da izvuče stopalo i pronađe čvrsto tlo.

Pogledao je oko sebe. Istok bi trebalo da bude u onom pravcu. Zar nije tamo Nacionalni regrutni centar? Ili neki izviđači? A opet, možda je obišao već čitav krug i izgubio pojam o tome gde bi sever mogao biti. Nedaleko je primetio malo brdo i shvatio da to znači suvo tlo, malo parče raja u ovom natopljenom paklu. Krenuo je u tom pravcu. Stopalo mu je ponovo propalo. Ovog puta desno. Jebeno fantastično.

Sve je to bilo maslo Hanserove.

Ne bi ovde stajao mokar kao miš, do struka u blatu, da Hanserova nije želela da ostavi utisak kako je snažna i sposobna da pokrene odlučnu akciju. Sam bog zna da joj je to trebalo, jer u srcu čak i nije bila pravi pandur. Bila je jedna od onih školovanih službenika zakona koji se šunjaju kroz hijerarhiju

i dobijaju najbolji posao ne prljajući ruke – ili, kao što je trenutno bio slučaj sa Haraldsonom, ne kvaseći noge.

Ne, da je Haraldson glavni, sve bi bilo potpuno drugačije. Istina, dečaka nema još od petka, i po pravilima, ispravna procedura bila bi da se proširi oblast pretrage, a posebno jer je neko prijavio „noćne aktivnosti“ i „svetlost u šumi“ oko Listakera, baš tog vikenda. Ali Haraldson je iz iskustva znao da je ovo potpuno uzaludan poduhvat. Dečak je u Stokholmu i smeje se svojoj zabrinutoj majci. Šesnaest mu je godina. To je bilo nešto što šesnaestogodišnjaci rade. Smeju se svojim majkama.

Hanserova.

Što je Haraldson bivao mokriji, to ju je više mrzeo. Ona je bila nešto najgore što mu se u životu dogodilo. Mlada, atraktivna, uspešna, politički aktivna; predstavница nove i moderne policije.

Zasmerala mu je. Kada je održala prvi sastanak u Vesterosu, Haraldson je shvatio da mu je karijera zakočena ručnom kočnicom. On se bio prijavio za to mesto. A ona ga je dobila. Biće glavna najmanje pet godina. *Njegovih* pet godina. Merdevine koje vode do vrha su mu otete. Sada je karijera ozbiljno počela da mu stagnira i bilo je samo pitanje vremena kad će krenuti nizbrdo. Skoro pa je bilo simbolično što je sada do kolena stajao u smrdljivom blatu, u šumi, nekih tri i po kilometra od Vesterosa.

Tekstualna poruka koju je jutros primio glasila je LJUBAKANJE DANAS ZA RUČAK, velikim slovima. To je značilo da Dženi za ručak dolazi kući na seks sa njim, a onda još jednom ili dvaput tokom večeri. Ovih dana tako im je proticao život. Dženi je bila na tretmanu jer nisu mogli da začnu dete, a sa doktorom je razradila raspored koji je trebalo da im optimizuje šanse. Danas je bio jedan od tih optimalnih dana. Otud i poruka. Haraldson je zbog svega toga bio u emocionalnom haosu. S jedne strane godila mu je činjenica što im se seksualni život odskora stoprocentno popravio. I što ga je Dženi neprekidno želela. U isto vreme, nije mogao da se otme osećaju da ona u stvari ne želi njega, već njegovu spermu. Da tako očajnički ne želi dete, nikad joj ne bi palo na pamet da za vreme ručka dotrči kući na jedan seks na brzaka. Zbog svega toga osećao se kao priplodni pastuv. Čim je jajašce započinjalo svoj put ka materici, bacali su se na stvar kao zečevi. Ali i između ovih trenutaka, tek da budu sigurni. Nijednom iz čistog zadovoljstva, nijednom zbog bliskosti. Šta se dogodilo sa straću? Željom? Danas će se ona za vreme pauze vratiti u pustu kuću. Možda je trebalo da pozove i pita je da li da izdrka u neku teglicu pre nego što ode, i ostavi stvar u frižideru. Na nesreću, nije bio siguran da Dženi ne bi rekla kako to i nije tako loša ideja.

Čovek koji nije bio ubica

* * *

Sve je počelo prošle subote.

Poziv je prosleđen do Policije Vesterosa preko broja za hitne slučajeve, oko tri sata posle podne. Jedna majka prijavila je da je njen šesnaestogodišnji sin nestao. Pošto se radilo o maloletniku, slučaju je dat vrhunski prioritet. Što je bilo potpuno u saglasnosti sa pravilima.

Na nesreću, prioritetni izveštaj ostao je da leži na stolu sve do nedelje, kada je jednoj patroli dat zadatak da ga proverí. Ovo je rezultiralo posetom dvojice uniformisanih policajaca dečakovoj majci, negde oko četiri sata posle podne. Policajci su ponovo zapisali sve detalje i njihov izveštaj je zaveden tek kada su se, kasnije iste večeri, odjavljivali sa dužnosti. Do tog trenutka nikakva akcija nije preduzeta, osim što su postojala dva uredna, identična izveštaja o istom nestanku. Oba su bila obeležena kao VRHUNSKI PRIORITET.

Ali tek u ponedeljak ujutro, kada se Roger Erikson već četrdeset osam sati vodio kao nestao, policajac na dežurstvu primetio je da ništa zaista nije preduzeto u ovom slučaju. Na nesreću, sindikalni sastanak sa Nacionalnim policijskim savetom, o predlogu za nove uniforme, poprilično se bio odužio, pa je tek posle ručka, u ponedeljak, slučaj konačno prosleđen Haraldsonu. Kad je video datum prijema prijave, zahvalio se srećnim zvezdama što je patrola ipak posetila Lenu Erikson u nedelju uveče. Nije bilo potrebe da ona sazna kako je patrola samo podnela još jedan izveštaj. Ne, istraga je otpočela u nedelju, ali do sada ništa nije otkriveno. To je bila verzija koje je Haraldson nameravao da se drži.

Haraldson je shvatio da će mu biti potrebne neke nove informacije pre nego što bude porazgovarao sa Lenom Erikson, pa je pokušao da pozove Lisu Hanson, Rogerovu devojkú, ali ona je još uvek bila u školi.

Proverio je i Lenu i Rogera u zvaničnim policijskim izveštajima. Bilo je nekoliko incidenata sa sitnim krađama u kojima je učestvovao Roger, ali poslednja se odigrala pre godinu dana i bilo je teško povezati je sa skorašnjim nestankom. O majci nije našao ništa.

Haraldson je pozvao lokalno nadleštvo i saznao da Roger pohađa Gimnaziju „Palmlevska“.

To nije dobro, pomislio je.

„Palmlevska“ je bila privatna pripremna gimnazija koja je zadržala i internat i bila jedna od najboljih škola u zemlji, bar kad su završni ispiti bili u pitanju. Njeni đaci bili su nadareni i veoma motivisani, i imali su bogate

roditelje. Roditelje sa kontaktima. Oni će sigurno tražiti žrtvenog jarca kog će okriviti za činjenicu što istraga nije odmah otpočela; nije bilo dobro za policiju što nikakav pomak nije napravljen u protekla tri dana. Haraldson je odlučio da sve druge slučajeve ostavi po strani. Karijera mu je već bila u stadijumu stagnacije i bilo bi glupo da je rizikuje i dalje.

Zato je Haraldson čitavog tog poslepodneva naporno radio. Obišao je školu. I Ragnar Grot, direktor, i Beatris Strand, Rogerova razredna profesorka, veoma su se zabrinuli i zbunili kad su čuli da je Roger nestao, ali nikako nisu mogli da pomognu. Koliko su znali, ništa se nije bilo dogodilo. Roger se ponašao savršeno normalno, redovno je dolazio u školu, u petak je uradio bitan kontrolni iz švedskog i posle njega bio dobro raspoložen, bar kako kažu drugovi iz razreda.

Haraldson je, međutim, uspeo da dođe do Lise Hanson, poslednje osobe koja je Rogera videla u petak uveče. Bila je u istom razredu i Haraldson je zamolio jednog đaka da mu je pokaže u školskoj trpezariji. Bila je to lepuškasta devojka, ali sasvim obična. Ravne, plave kose, šiški začešljanih unazad i pričvršćenih običnom ukosnicom. Plavih očiju, bez šminke. Bela košulja bila joj je zakopčana skroz do grla, a preko nje je imala prsluk, zbog kog je Haraldson, čim je seo naspram nje, pomislio na neku crkvenu sektu. Ili na devojku iz one serije *Beli kamen*^{*}, koja se davala na televiziji dok je bio mlad. Pitao ju je želi li nešto da pojede ili popije. Odmahnula je odrično glavom.

„Pričaj mi šta se događalo u petak dok je Roger bio kod tebe.“

Lisa ga je pogledala i neznatno slegnula ramenima.

„Stigao je negde oko pola šest, sedeli smo u mojoj sobi i gledali TV, a onda je oko deset otišao kući. Bar je rekao da ide kući...“

Haraldson je klimnuo. Četiri i po sata u njenoj sobi. Dvoje šesnaestogodišnjaka. Gledali su televiziju. Sigurno. Možda je njega ipak samo pokvario život kakvim živi? Koliko li je prošlo otkako su on i Dženi proveli veče uz televizor? Bez seksa na brzaka, u predahu za reklame? Meseci.

„Znači, ništa se nije dogodilo? Niste se posvađali, raskinuli, ili nešto slično?“

Lisa je odmahнула glavom. Grickala je skoro potpuno nepostojeći nokat na palcu. Haraldson je primetio da joj se zanoktica inficirala.

„Da li je i ranije ovako nestajao?“

Lisa je ponovo odmahнула glavom.

^{*}*Den vita stenen* – švedska televizijska serija iz 1973, snimljena po istoimenoj dečjoj knjizi Gunel Linde. (Prim. prev.)

Čovek koji nije bio ubica

„Nije, koliko ja znam, ali nismo nas dvoje baš dugo zajedno. Zar niste razgovarali s njegovom majkom?“ Na trenutak se Haraldson osetio kao da ga optužuje, ali onda je shvatio da to sigurno nije tako. Sve je maslo Hanserove. Naterala ga je da posumnja u sopstvene sposobnosti.

„Moje kolege razgovarale su s njom, ali moramo da razgovaramo sa svima. Da bismo stekli utisak.“ Haraldson se nakašljao. „Kako stvari stoje između Rogera i njegove majke? Ima li tu nekih problema?“

Lisa je ponovo slegnula ramenima. Haraldsonu se učinilo da joj je repertoar prilično siromašan. Odmahivanje glavom i sleganje ramenima.

„Da li su se svađali?“

„Pretpostavljam da nisu. Ponekad, možda. Nije joj se dopadala škola.“

„Ova škola?“

Lisa je klimnula potvrdno.

„Mislila je da je previše uštogljena.“

I uopšte ne greši, pomislio je Haraldson.

„Da li Rogerov otac živi u gradu?“

„Ne. Ne znam gde živi. Mislim da ni Roger to ne zna. Nikad ga ne spominje.“

Zanimljivo. Haraldson je to zabeležio. Možda je sin odmaglio kako bi pronašao svoje korene. Da se suoči sa odsutnim ocem. Zatajio je to od svoje majke. I čudnije stvari su se dešavale.

„Šta mislite da mu se dogodilo?“

Haraldsonov misaoni sled je prekinut. Pogledao je Lisu i tog trenutka shvatio da je ona na ivici da zaplače.

„Ne znam“, rekao je. „Ali očekujem da se pojavi. Možda je samo nakratko otišao u Stockholm, ili već negde drugde. U malu avanturu. Tako nešto.“

„Zašto bi to uradio?“

Haraldson je posmatrao njen upitni izraz lica. I nelakiran, odgrizen komadić nokta, u ustima bez karmina. Ne, mala mis Slobodne crkve verovatno nije imala blagog pojma zašto, ali Haraldson je bivao sve uvereniji da je ovaj nestanak u stvari običan slučaj odbeglog dečaka.

„Ponekad se takve stvari čine kao dobra ideja. Siguran sam da će se pojaviti.“ Haraldson se uverljivo osmehnuo Lisi, ali je iz njenog izraza shvatio da joj to ne pomaže.

„Obećavam ti“, dodao je.

Pre nego što je pošao, Haraldson je zamolio Lisu da mu sastavi spisak Rogerovih drugova i dečaka s kojima se družio. Lisa je sedela i dugo

razmišljala, a onda napisala nešto i pružila mu papir. Dva imena: Johan Strand i Erik Heverin. *Usamljen dečak*, pomisli Haraldson. *Usamljeni dečaci beže*.

Kad je tog poslepodneva seo u automobil, Tomas Haraldson bio je zadovoljan kako je protekao dan, uprkos svemu. Naravno, razgovor sa Johanom Strandom nije iznedrio ništa novo. Johan je poslednji put video Rogera u petak posle podne, nakon škole. Koliko je znao, Roger je te večeri planirao da ide kod Lise. Nije imao pojma gde je Roger mogao da ode posle toga. Erik Heverin opravdano neće dolaziti u školu neko vreme. Provešće šest meseci na Floridi. Nije tu već sedam nedelja. Njegova majka prihvatila je mesto savetnika u Sjedinjenim Državama i čitava porodica je otišla s njom. *Za neke ljude to je sasvim na mestu*, pomislio je Haraldson, u pokušaju da se seti svih egzotičnih mesta na koja ga je posao odveo. Onaj seminar u Rigi bio je jedina stvar koje je odmah uspeo da se seti, ali tada je skoro sve vreme imao problema sa stomakom, pa je preovlađujuće sećanje bilo pogled u plavu kantu, dok su se njegove kolege fantastično provodile.

Pa ipak, Haraldson je bio prilično zadovoljan. Proverio je nekoliko tragova i, što je najvažnije, pronašao je moguću konflikt između majke i sina, koji je ukazivao na to da ovo uskoro možda neće više biti policijska stvar. Zar nije i majka upotrebila reč „pobegao“ kad je pozvala? Zaista jeste. Haraldson se sećao da je reagovao na ovo kad je čuo snimak. Sin joj nije „otišao“ ili „nestao“ – već je „pobegao“. Zar to ne kazuje da je otišao od kuće uvređen? Zalupljena vrata, donekle pomirena majka. Haraldson je bivao sve ubeđeniji: dečak je u Stokholmu, proširuje svoje vidike.

Međutim, da bi se osigurao, pomislio je da svrati do Lisinog komšiluka i pokuca na nekoliko vrata. Plan je i bio da ga primete, i postara se da ga bar nekoliko ljudi prepozna u slučaju da neko počne da se raspituje kako napreduje istraga. Neko je možda čak i video Rogera kad je krenuo prema centru i stanici, uz malo sreće. Onda će otići i posetiti majku i malo je pritisnuti kako bi otkrio koliko su se gadno posvađali. *Dobar plan*, pomislio je i startovao motor.

Zazvonio mu je mobilni telefon. Kratak pogled na ekrančić izazvao je blagu jezu koja mu se spustila niz kičmu. *Hanserova*.

„Šta ona sad, koji kurac, hoće?“, promrmljao je Haraldson, utrnuvši motor. Da li da ignoriše poziv? Primamljujuća ideja, ali dečak se možda

Čovek koji nije bio ubica

vratio kući. Možda Hanserova želi to da mu saopšti. Da je Haraldson sve vreme bio u pravu. Javio se na telefon.

Razgovor je trajao svega osamnaest sekundi i sadržao svega šest reči koje je izgovorila Hanserova.

„Gde si sad?“ bile su prve tri.

„U autu“, iskreno odgovori Haraldson. „Upravo sam razgovarao sa nekim profesorima i devojkom iz dečakove škole.“

Na svoje veliko razočaranje, Haraldson shvati da je zauzeo odbrambeni stav. Glas mu je postao delimično pokoran. I nešto viši nego obično. Za ime boga, uradio je apsolutno sve što je i trebalo da uradi.

„Dolazi odmah ovamo.“

Haraldson je zaustio da objasni kuda upravo ide i upita šta je toliko važno, ali nije imao vremena da bilo šta izgovori pre nego što je Hanserova prekinula vezu. Jebena Hanserova. Startovao je motor, okrenuo se i krenuo nazad prema stanici.

Hanserova ga je tamo čekala. S tim svojim ledenim očima. S tom svojom pomalo previše savršenom, raspuštenom plavom kosom. U tom svom prelepo skrojennom, očigledno skupom odelu. Upravo je razgovarala sa uzrujanom Lenom Erikson, koja želi da zna šta se događa, pa sad ona njega isto pita: *Šta se stvarno događa?*

Haraldson je ukratko prepričao sve poslepodnevne korake i uspeo da najmanje četiri puta spomene kako mu je slučaj dodeljen tek posle ručka tog dana. Ako želi na nekom da se iskaljuje, trebalo bi da počne od tima koji je dežurao preko vikenda.

„I hoću“, mirno mu je odgovorila Hanserova. „Zašto me nisi obavestio ako si znao da se ovim niko nije pozabavio? Upravo to su stvari koje moram da znam.“

Haraldson je bio svestan da se stvari baš i ne odvijaju onako kako je želeo. Samo je stajao i branio se.

„Dešava se. Za ime sveta, ne mogu svaki put da trčim kod tebe kad god nešto zapne. Hoću reći, imaš ti mnogo važnijih stvari o kojima treba da misliš.“

„Važnijih stvari od toga da se odmah započne potraga za nestalim detetom?“ Upitno ga je pogledala. Haraldson je samo nemo stajao. Ništa se nije odvijalo po planu. Ni najmanje.

To se sve dogodilo u ponedjeljak. Sada je stajao u Listakeru u potpuno natopljenim čarapama. Hanserova se razmahala, odaslala je ekipe za pretres komšiluka i timove za potragu, koji su širili rejon svakog dana. Do sada bez uspeha. Juče je Haraldson u stanici naleteo na lokalnog načelnika odeljenja i onako uzgred mu stavio do znanja da ovo neće biti ni najmanje jeftino. Veliki broj policajaca koji rade mnogo sati prekovremeno i traže klinca koji se provodi negde u velikom gradu. Haraldson nije uspeo da verodostojno prenese reakciju svoje pretpostavljene, ali, kada se Roger bude vratio sa svoje male ekskurzije, načelnik će se setiti šta mu je Haraldson rekao. Videće koliko je novca Hanserova spiskala. Haraldson se osmehivao dok je razmišljao o tome. Procedura je bila jedna stvar, a intuicija jednog detektiva neka sasvim druga. To je bilo nešto što se nije moglo naučiti.

Haraldson je stao. Na pola puta do vrha brda. Jedno stopalo mu je ponovo propalo. Ovog puta desno. Izvukao ga je. Bez cipele. Imao je taman toliko vremena da vidi kako mu cipelu, veličine 42, gladno guta blato, dok mu čarapa na levom stopalu dobrano upija još hladne vode.

Dosta je bilo.

To je to.

Poslednja kap.

Kleknuće na kolena, zariti ruke u blato i iščupati cipelu. A onda će otići kući. Neka ostali slobodno nastave da trčkaraju okolo u prokletim timovima. Njega čeka žena koju mora da oplodi.

Vožnju taksijem i, 380 kruna kasnije, Sebastijan je stajao ispred svog stana u Grev Magnigatanu, u Estermalmu. Već dugo je nameravao da ga se reši – stan je bio skup i luksuzan, na savršenom mestu za jednog uspešnog pisca i predavača sa akademskom karijerom i širokim krugom poznanstava. Savršen za nekog takvog, samo što on to više nije, i ništa od svega toga nema. Ali i sama pomisao na to da ga isprazni, spakuje se i razvrsta stvari koje je godinama skupljao, bila je previše za njega, pa je zato izabrao da zapečati velike delove stana i koristi samo kuhinju, gostinsku spavaću sobu i manje kupatilo. Ostalo je moglo da stoji neiskorišćeno. I da čeka... pa, nešto drugo ili nekog drugog.

Sebastijan je bacio pogled na svoj permanentno nenamešten krevet i odlučio da se pre toga ipak istušira. Da se dugo tušira, vrućom vodom.

Čovek koji nije bio ubica

Intimnost od prošle noći već je nestala. Da li je pogrešio što je tek tako pobjegao? Da li je mogla još nešto da mu pruži da je ostao još koji sat duže? Bilo bi još seksa, bez sumnje. I doručak. Tost i oranžada. A onda? Rastanak je bio neizbežan. Nije se moglo nikako drugačije završiti. Zato je i najbolje ne otezati sa stvarima. Pa ipak. Nedostajala mu je ta međuigra bliskosti koja mu je podizala duh na neko vreme. Već se ponovo osećao teško i prazno.

Koliko je sinoć spavao? Dva sata? Dva i po? Pogledao se u ogledalo. Oči su mu delovale umornije nego inače i shvatio je da mora nešto da uradi sa kosom, i to uskoro. Možda da je ovog puta stvarno skrati. Ne, to će ga previše podsećati na to kakav je ranije bio. A ono pre nije isto što i sada. Ali mogao bi malo da skrati bradu, napravi neku frizuru, možda čak i ofarba nekoliko pramenova. Osmehnulo se samom sebi, najšarmantnijim osmehom. *Neverovatno, ali još uvek je fatalan*, pomislio je.

Sebastijan se odjednom osetio beskrajno umorno. Preokret je bio potpun. Praznina se vratila. Pogledao je na sat. Možda bi ipak trebalo da malo prilegne. Znao je da će mu se san vratiti, ali bio je i previše umoran da bi ga bilo briga. Toliko dobro je poznavao svog saputnika da mu je ponekad, u ono nekoliko prilika kad je spavao bez buđenja, stvarno nedostajao.

Ispočetka nije bilo tako. Nakon što ga je san mučio nekoliko meseci, Sebastijan se umorio od neprekidnog buđenja, neprekidnog strahovanja i problema s disanjem. Počeo je da pije jaka pića pred spavanje. To je bilo najbolje rešenje za probleme sredovečnog čoveka sa akademskom karijerom i komplikovanim emocionalnim životom. Neko vreme je potpuno uspevao da izbegne snevanje, ali podsvest se previše brzo probijala kroz alkoholnu barijeru, pa su večernje kapljice bivale sve veće i počinjale sve ranije posle podne, kako bi izazvale željeni efekat. Na kraju je Sebastijan shvatio da je izgubio bitku. Istog časa je prestao s tim.

Odlučio je da se kako god može probije kroz taj bol.

Neka prođe potrebno vreme.

I zaceli.

Ali ni to nije uspeo. Posle još jednog perioda neprekidnog buđenja, počeo je samom sebi da prepisuje lekove. Činio je nešto što je samom sebi obećao da nikad neće činiti. Ali nije uvek bilo moguće održati sebi data obećanja – Sebastijan je ovo znao bolje od bilo koga, i to iz sopstvenog iskustva – posebno kad si suočen sa zaista krupnim pitanjima. Kad se tako nešto dogodi, moraš biti fleksibilniji. Okrenuo je nekolicinu svojih manje opreznih bivših pacijenata i otresao prašinu sa blokčića sa receptima. Pogodba je bila prosta: deoba pola-pola.

Vlasti su kontaktirale s njim, naravno, i počele da se raspituju za velike količine lekova koje je počeo da prepisuje. Sebastijan je uspeo da im objasni uz nekoliko dobro smišljenih laži, poput „ponovo je počeo da radi“, i „intenzivna uvodna terapija“ sa „pacijentima koji su na prekretnici“, mada je povećao broj pacijenata kako ono što je naumio ne bi bilo baš toliko očigledno.

Za početak se držao isključivo propavana, prozaka i analgetika, ali efekti su bili uznemiravajuće kratkog dejstva, i umesto njih je počeo da istražuje dolkontin i ostale supstance na bazi morfijuma.

Medicinski zvaničnici su mu bili najmanji problem, kako se ispostavilo. S njima je uspevao da izađe na kraj. Ali efekti eksperimentisanja bili su nešto sasvim drugo. Snovi su prestali, to je morao da prizna. Ali zajedno sa njima nestao je i apetit, najveći broj predavanja, kao i libido – što je bilo potpuno novo i užasavajuće iskustvo za Sebastijana.

Najgora stvar, međutim, bila je hronična opijenost. Kao da više uopšte nije uspevao da sastavi nijednu kompletnu misao: sve su se prekidale negde na polovini. Nekako je obavljao svakodnevne razgovore, uz malo uloženg napora, ali diskusije ili duže rasprave jednostavno su mu izmicale. A što se tiče analize i zaključivanja – za to tek nije postojala nikakva šansa.

Sebastijanu, čije je čitavo postojanje proisticalo iz svesnosti o sopstvenom intelektu, iz najdublje predstave o sebi, iz zablude o britkosti sopstvenog uma, sve ovo je bilo užasno. Živeti anesteziiranim životom – da, umanjivalo mu je bol, ali ubijalo je i sam život u njemu, i to do stanja u kom više nije mogao da oseti bilo kakvu razliku ili promenu. E, tu je povukao crtu. Znao je da mora da izabere: da živi u strahu i sačuva sposobnost razmišljanja, ili da izabere otupeli, umrtvljeni život s poluformiranim mislima. Shvatio je da će verovatno mrzeti svoj život šta god da odabere, zato se odlučio za strah i momentalno prestao da samom sebi prepisuje lekove.

Od tog trenutka nije dodirnuo ni alkohol ni lekove.

Nije čak uzimao ni lekove protiv bolova kad ga je bolela glava.

Ali je zato sanjao.

Svake noći.

Zašto li razmišlja o ovome, pitao se dok je posmatrao svoj odraz u ogledalu kupatila. Zašto baš sad? San je bio deo njegovog života toliko godina. Proučavao ga je i analizirao. Razgovarao o njemu sa svojim psihijatrom. Prihvatio ga je. Naučio kako da živi s njim.

Zašto baš sad?

Zbog *Vesterosa*, pomislio je dok je vraćao peškir na mesto i izlazio iz kupatila, potpuno nag. Sve je to zbog *Vesterosa*.